

13° QUID CUM MAGIS SIT LOCUTA.

XV
80
2

Et intrantes domum invenerunt puerum cum Maria matre ejus, et procidentem adoraverunt eum, etc. (Mat. II, 11.) — Non est dubium magos cum B. Virgine per se arabice (quia B. Virgo dono linguarum pollebat) vel per interpretem hebraice fuisse collocutos, ab eaque didicisse modum conceptionis, partus et nativitatis Christi, ideoque Christum ut Deum Deique filium adorasse, ac ei terna munera obtulisse, sed majora ab eo spiritualia munera in mente recepisse, puta illuminationes, consolationes et ardores cœlestes, ut pro Christo usque ad fatigationem laborare, cruciari, et necari optarent. Pro auro ergo quod obtulerunt, receperunt augmentum sapientiæ et amoris ardentis; pro thure, donum orationis et devotionis; pro myrrha, studium puræ et incorruptæ vitæ.

XII

MARIE DIVINA MATERNITAS.

1° B. VIRGO EST VERE MATER DEI.

Jacob autem genuit Joseph, virum Mariæ de qua natus est Jesus, (Mat. I. 16.) — Hæc phrasis, *de qua natus est Jesus*, significat B. Virginem veram esse matrem Jesu, id est hujus hominis qui, hypostatice unitus Deo, simul est Deus et homo: quare ipsam vere esse matrem Dei; licet enim ipsa non genuerit deitatem, genuit tamen Deum, quia genuit hunc hominem: atqui hic homo est Deus; ergo B. Virgo genuit Deum.

XV
59
2

Ratio a priori est identitas personæ; quia enim una est persona, eaque divina in Christo, hinc illi competunt attributa utriusque naturæ, fitque communicatio idiomatum, ut hic homo dicatur Deus, ac vicissim Deus dicatur homo, filius virginis, passus, crucifixus, etc.; persona enim est suppositum in se suscipiens omnes naturæ utriusque actiones et passionem; quare persona filii Dei, quæ est Deus, vere dicitur nata ex Maria Virgine, sed secundum naturam humanam, non divinam.

Indicatur ergo hic immensa dignitas B. Virginis; talis enim est maternitas Dei, per quam Filius Dei ab ipsa suum esse ut substantiam humanam, scilicet carnem, ossa, sanguinem, etc., accepit, ita ut eam coleret, amaret, revereretur quasi matrem eique ut matri in omnibus obediret, jugiter compellens eam: *mater mea*. Unde S. Bernardus, hom. 1, super *Mis-*

sus est, id admirans, exclamat : « Utrunque stupor, utrinque miraculum; et quod Deus feminae obtemperet, humilitas absque exemplo; et quod Deo femina principetur, sublimitas sine socio. »

Virgo enim Deipara habebat jus et auctoritatem maternam in Christum, ut habent aliae matres in suos filios quos genuerunt, imo plus quam aliae matres, quia ipsa magis fuit mater Christi quam sint aliae matres suorum filiorum, ob rationem quam mox afferam. Quocirca S. Thomas, *1 part. quest. xxv, art. 6*, docet Deum non posse facere opus majus quam sit incarnatio Verbi et maternitas B. Virginis, quia ipsa est mater Dei, quo nihil majus concipi potest.

Unde Beda : « O Beatissima Virgo, inquit, in te sola rex ille dives et praedives exinanitus est. » Maternitas enim Dei est summa affinitas, consanguinitas, et conjunctio cum Deo; per illam ergo B. Virgo tam affinis et consanguinea est Deo quam mater filio.

XVI
31
2

Unde hoc mihi, ut veniat mater Domini mei ad me. (Luc. I, 43.) — Hinc liquet, B. Virginem recte vocari θεοτόκον, id est Deiparam, non tantum Χριστοτόκον, id est Christiparam, uti volebat Nestorius, sicut contra eum definivit concilium Ephesinum et tota Ecclesia.

2° MAGIS EST MATER DEI QUAM RELIQUAE MATRES
SUNT SUORUM FILIORUM.

IX
627
2

Qui creavit me requievit in tabernaculo meo. (Eccli. xxiv, 12.) — Magis est mater Dei quam aliae matres sint matres hominum, hae enim non dant totam substantiam filio, sed partem unam duntaxat; nam alte-

ram, eamque praecipuam, dat pater. Christus ergo totam humanitatem accepit a matre, omniaque sua, quibus homo est, debet matri. Quocirca Christus Deus et homo per hanc suam a Virgine conceptionem et nativitatem, factus est B. Virgini debitor, eique quasi matri et patri obligatur, suaque accepta ferre debet magis, quam alii filii debitores sint suis parentibus, iisque suum esse acceptum referre teneantur quae sane magna est Deiparae dignitas, suaque filii Dei dignatio.

De qua natus est Christus. (Mat. I, 16.) — Significat eum e sola matre natum, ac proinde illam solam Christo dedisse omnem carnem et substantiam quam ceteris filiis dant pater et mater conjunctim; filii enim partem substantiae accipiunt a patre, partem a matre, imo plus accipiunt a patre quam a matre; pater enim potior est causa generationis filii quam sit mater. Quare B. Virgo plus dedit Christo quam filiis suis dant ceterae matres, quia ipsa dedit quoque id quod pater dare solet. Unde sola magis est mater Christi quam sint aliae matres suorum filiorum, quum ipsa sola fuit pater et mater Christi. Hinc sequitur

XV
60
1

Primo, quod B. Virgo majus jus habuerit in Christum quam habent ceterae matres in suos filios.

Secundo, quod B. Virgo longe magis amaverit Christum ac Christus vicissim B. Virginem, quam aliae matres ament suos filios, ac filii vicissim ament suas matres; tum quia eum solum genuit, tum quia modo genuit eum non naturali, sed supernaturali et divino. Amor ergo qui in ceteris filiis dividitur in patrem et matrem, in Christo fuit unitus totusque ferrebat in matrem: mater vicissim duplicato quodam

amore patris et matris diligebat Christum, ideoque duplicato quasi sensu sensit dolores Christi in cruce, ac vicissim gaudia in resurrectione.

3° CONCURRIT AD GENERATIONEM FILII SUI, UT CAUSA SECUNDA, NON TANTUM PASSIVE SED ET ACTIVE.

XV
69
1

De qua natus est. (Mat. I. 16.) — Significat quoque potissimam causam et efficientem nativitatis Christi fuisse Spiritum sanctum qui in B. Virgine ex purissimis ejus sanguinibus corpus Christi formavit, organisavit, animavit, ac Verbo hypostatice univit in primo conceptionis ejus instanti. B. Virgo tamen quoque ut causa secunda, et vera mater ad generationem Christi, non tantum passive subministrando materiam, sed et active illam formando, disponendo organizando concurrat.

Vide Franciscum Suarez III, p. q. xxxii, art. 4, ac q. xxxiii, art. 4, ubi docet generationem Christi ex Virgine fuisse supernaturalem quoad modum et velocitatem, quia in instanti perfecta est a Spiritu sancto, velut causa efficiente. Eandem vero naturalem fuisse quoad materiam, vim originis et terminum, quia terminus fuit proles, puta Christus natus ex matre, quasi filius ejus naturalis, instar aliorum filiorum, qui ex suis matribus naturaliter oriuntur et nascuntur.

Actio ergo pariendi, in ea, fuit naturalis, sed modus fuit supernaturalis.

XV
65
2

Inventa est in utero habens de Spiritu sancto. (Mat. I, 18.) — Articulo 4, docet D. Thomas ex Aristotele, et

ex utroque Suarez, B. Virginem solum materialiter concurrisse ad generationem Christi subministrando corpori ejus materiam, puta sanguinem, non effective quia sic decidisset semen, quod videtur repugnare purissimæ ejus virginitati. Verum contrarium censent S. Bonaventura et Scotus ex Galeno, qui docet matrem non tantum materialiter, sed effective (licet debiliore actione quam pater) concurrere ad generationem prolis; quare valde probabile est B. Virginem effective quoque concurrisse ad generationem Christi, quia sic magis fuit mater Christi quam si solum materiam subministrasset. Nec id obstat illibatæ ejus virginitati, quia sine omni concupiscentia, inoperante Spiritu sancto, purissimus ejus sanguis (qui vicem habuit seminis) decisus est ad formandum corpus Christi.

Et non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum. (Mat. I, 25.) — Hac voce *donec*, tantum voluit Matthæus asserere rem miram, inauditam et naturaliter incredibilem, scilicet conceptionem Christi sine patre ex sola matre virgine...

XV
69
2

4° MATERIAM FILIO CONCIPiendo IPSA SOLA SUBMINISTRAT. (Vide supra xv. 65. 2 et xv, 69, 2.)

5° HABUIT IN CHRISTUM JUS ET AUCTORITATEM MATERNAM. (Vide supra xv, 59, 2.)

6° EJUS SUMMA DIGNITAS EX EO QUOD SIT MATER DEI.

Multæ filia congregaverunt divitias; tu supergressa es universas. (Prov. xxxi, 29.) — Maternitas Dei est

VI
526
1

dignitas immensa, quæ longe omnes alias transcendit; hinc ei honor pariter et cultus, qui cæteros omnes transcendat, debetur.

Maternitas Dei enim est dignitas incomparabilis et incomprehensibilis. Ipsa enim est consanguinitas cum Deo, eaque proxima, summa et arcissima : quare per eam B. Virgo elevata est, facta quasi ordinis divini, et eundem Deum habebat filium sibi consubstantialem in humanitate, quem Deus pater sibi habet *κοινωνον* et consubstantialem in divinitate. Quare sicut ei dicit Deus Pater : *Filius meus es tu, ego hodie genui te*; sic idem eidem dicere potest B. Virgo. Ipsa ergo præ cæteris omnibus proprie est « mater, filia, sponsa Dei, » puta mater Dei filii, filia unigenita Dei patris, sponsa Spiritus sancti.

Quid ergo quantumque est esse matrem Dei? Est esse maternitate quodam modo superiorem Deo, est parere et gignere Deum, est Deo dare suam substantiam, suam essentiam, suum corpus, suam carnem et sanguinem; est habere jus maternum in Deum, velut suum infantem et prolem; est Deum habere sibi subditum ceu filium, ut Deus eam vocet genitricem suam, ei obediat ut matri; rursus ut eam exornet illis dotibus et gratiis quæ et matrem Dei et Deum filium decent; honor enim filii pendet ab honore matris. Quare sicut matrem regis decet esse reginam tanto filio dignam : sic pariter Dei matrem decet esse Deo dignam. Sicut enim turpe esset regi habere matrem eo indignam, vilem et abjectam, sic pariter turpe esset, si Deus haberet matrem se indignam, nec iis ornatam dotibus quæ deum decent.

Hinc matris Dei decus obstupescens S. Bernardus exclamat, hom. super *Missus est* : « Utrinque stupor,

utrinque miraculum, et quod Deus feminae obtemperet, humilitas absque exemplo; et quod Deo femina principetur, sublimitas sine socio. »

Idipsum liquet rursus ex eo quod dignitas unionis hypostaticæ humanitatis cum Deo, in Christo sit plane immensa, quæ omnes omnium creaturarum dignitates et excellentias in unum conflatas longe superat : facit enim hunc hominem, puta Jesum, esse Deum. Huic autem unioni intime et proxime cooperata est B. Virgo, dum Verbum æternum e suis visceribus incorporavit, et carne sua induit. Maternitas ergo ejus proxime accedit ad Verbi incarnationem.

Unde sicut nihil hac unione, sic nec maternitate Dei quidquam præstantius, vel ab ipso Deo fieri potest, uti docet D. Thomas, I part. *quest* xxv, ad 4 : « Dicendum, ait, quod humanitas Christi ex hoc quod est unita Deo, et beatitudo creata ex hoc quod est fruitio Dei, et B. Virgo ex hoc quod est mater Dei, habent quamdam dignitatem infinitam ex bono infinito, quod est Deus; et ex hac parte non potest aliquid fieri melius eis, sicut non potest aliquid melius esse Deo. »

Ex quibus colligas quod, licet maternitas Dei, sicut et visio Dei, sit dos et dignitas entitative et absolute finita, utpote quæ recipitur in intellectu et natura creata, quæ, cum sit limitata et finita, doni infiniti non est capax; tamen objective et respective sit infinita, quia scilicet utraque respicit et tenditque in objectum infinitum, quod est Deus. Hinc esse matrem Dei, in morali hominum æstimatione et conceptu censetur esse dignitas immensa : quare ita vocatur a S. Epiphanio, Anselmo, Damasceno et aliis; quia omnes alias dotes et dignitates quibusve hominibus et

angelis datas, longe transcendit, et a sola unione hypostatica, Christo communicata, superatur.

XVI
37
1

Beatam me dicent omnes generationes. (Luc. I. 48.) — Multis nominibus et titulis, quos recenset Joannes Gerson, cancellarius Parisiensis, in tract. IV, nota I, super *Magnificat*:

« Dignare inquit, nos laudare te, Virgo, sancta, o ter quaterque beata. Beata primo quæ credidisti, clamat Elisabeth. Beata secundo quia gratia plena secundum Gabrielis salutationem. Beata tertio et benedicta, quia benedictus fructus ventris tui. Beata quarto, quia fecit tibi magna qui potens est. Beata quinto quia mater Domini. Beata sexto quia fecundata cum virginitatis honore. Beata septimo quia nec prima similis visa est, nec habere sequentem. Inter hos omnes titulos præcipuus et fons cæterorum est, quod B. Virgo a Deo electa, et facta sit mater Verbi incarnati.»

XVI
39

Et sanctum nomen ejus. (Luc. I. 46.) — Planius et plenius utrumque Virginis elogium referas ad utrumque, scilicet tam ad incarnationem Verbi quam ad suam ad hoc præparationem et sanctificationem; utraque enim fuit opus eximiæ, tam potentiæ quam sanctitatis Dei, quia utraque peracta est ex superveniente in Virginem Spiritu sancto, ad sanctificandum tam Christum quam B. Virginem, juxta illud angeli oraculum: *Quod enim ex te nascetur sanctum, vocabitur filius Dei*, vers. 31. Christus enim fuit sanctus sanctorum, id est fons sanctitatis totum mundum sanctificans.

7° EAM, IN QUANTUM EST MATER DEI, DEUS FACERE MELIOREM NON POTEST.

Et signum magnum apparuit in cælo, mulier etc. (Apoc. XII, 1.)—Ipsa est *signum magnum*, quia, ut ait S. Bonaventura in *Speculo B. Virginis*, cap. VIII: « Ipsa est qua majorem Deus facere non posset; majorem mundum facere posset Deus, majus cœlum facere posset Deus: majorem matrem quam matrem Dei non posset facere Deus.»

Et D. Thomas, I part., *quæst.* XXV, art. 8, quærit an Deus possit meliora facere ea, quæcumque facit, ac respondet, posse. Excipit tamen tria, scilicet Christum, B. Virginem, et nostram beatitudinem. Nam « humanitas Christi, ait, ex hoc quod est unita Deo, et beatitudo creata, ex hoc quod est fruitio Dei, et B. Virgo, ex hoc quod est mater Dei, habent quamdam dignitatem infinitam ex bono infinito, quod est Deus; et ex hac parte non potest fieri aliquid melius eis, sicut non potest aliquid melius esse Deo.» Ita ipse in responsione ad 4.

XXI
235
2

8° EST MATER SAPIENTIE ÆTERNÆ IN SE INCARNATE.

Sapientia laudabit animam suam et in Deo honorabitur, etc. (Ecceli. XXIV, 1.)—Ipsa est mater æternæ sapientiæ in se incarnatæ; sicut ergo filius ejus est sapientia genita et incarnata: sic ipsa est sapientia illum gignens et incarnans.

Adde: Ipsa Christi, qui est æterna sapientia, illustrissimum est membrum. Quare, cum hic laudatur sapientia Dei, puta Christus, utique laudatur et B.

IX
617
2

Virgo, ejus mater; laus enim filii est laus matris. Quare, sicut Christus dicitur *primogenitus omnis creaturæ*, sic B. Virgo dicitur primogenita omnis creaturæ, quia prædestinata fuit a Deo, ante cæteras creaturas, sicut enim Christus prædestinatorum est primus, uti docent Scriptura et theologi, sic et B. Virgo. Cum enim prædestinatus est Christus, Christique incarnatio, simul prædestinata est ejus conceptio et nativitas ex B. Virgine: non enim decebat, nisi ex illa ipsum carnem assumere.

10° EJUS UTERUS FUIT THALAMUS, TEMPLUM ET
THRONUS GLORIÆ FILII DEI.

XVI
162
4

Beatus venter qui te portavit. (Luc. XI, 27.)— Fuit hic venter templum, thalamus, cælum, thronus gloriæ Filii Dei. Cogita ergo quantis gratiæ donis fuit exornatus, ut dignus fieret Deo.

Rursum, quam sanctus esse debuit hic venter, quem ipsa Dei sanctitas per novem menses non solum inhabitando, sed et carnem et alimenta ex eo sumendo, sanctificavit sibi que consecravit.

Quocirca, hæc alludens Ecclesia B. Virgini, crebra accinit: « Beata viscera Mariæ virginis quæ portaverunt æterni Patris filium; et beata ubera, quæ lactaverunt Christum Dominum. »

Unde Methodius orat. in *Hypapantem*: « Tu, ait, cuncta continentis et comprehendentis comprehensio, tu illa gestatrix ejus qui verbo suo portat universa. » Ipsa est ergo ferculum veri Salomonis, de quo dicitur. *Cant.* III, 9: *Ferculum fecit sibi rex Salomon de lignis Libani; Solumnas ejus fecit argenteas, reclina-*

torium aureum, ascensum purpurerum, media charitate construxit propter filias Jerusalem. » Vide ibi dicta.

11° EST TABERNACULUM SAPIENTIÆ CREATE ET
INCREATE.

Et qui creavit me requievit in tabernaculo meo. (Eccli. XXIV, 12.)— Mystice, tabernaculum, in quo Deus recondidit suam sapientiam creatam, imo et sapientiam increatam, est B. Virgo, in qua Dei filius, dum conciperetur, novem mensibus habitavit et requievit. Atque hinc ipsa omnem suam dignitatem accepit; accepit enim maternitatem Dei, quæ est dignitas tanta, ut ab hominibus et angelis comprehendere nequeat, sed omnem omnium captum superet. Nam, ut recte docet noster Christophorus a Castro *de Deipara*, cap. III, Virginem Mariam esse matrem Dei, et excellentia quasi infinita; quia non potest esse mater filii excellentioris, quam Dei, sicut, proportionem servata, humanam Christi naturam unitam esse filio Dei hypostatice, est dignitas infinita: quia uniri non potest excellentiori supposito, quam divino.

Hinc B. Petrus Damianus, serm. *de Nativ. S. Mariæ*, dixit: « Deum tribus modis esse in creaturis; quarto vero per identitatem in Virgine, qua idem est quod ipsa, » eo modo, quo mater et filius sunt una caro, et quasi una persona civilis, multo magis quam sint uxor et maritus, de quibus dicitur, *Genes.* II, 24: *Erunt duo in carne una.* Et S. Anselmus, lib. *de Excell. B. Virgini*, cap. II: « Quare, ait, hoc solum de S. Virgine prædicari possit, quod Dei mater sit, excedat omnem altitudinem, quæ, post Deum, dici vel cogitari potest. »

IX
627
4

12° TEMPLUM FUIT CEDRINUM IN QUO VERBUM
HABITAVIT.

VII
515
2

Ligna domorum nostrarum cedrina, laquearia nostra cypressina. (Cant. i, 16.) — Beata Virgo fuit quasi domus, templum et cœlum cedrinum et cypresinum in quo habitavit Verbum.

Audi Alanum : Domus hæc intelliguntur corpus Christi, et corpus Virginis. Ligna domorum substantiæ corporum, quæ dicuntur *cedrina*, id est imputribiles. Cedrus enim imputribilis est, sicut enim credimus corpus Christi putredine non esse resolutum : Unde legitur. *Ps. xv, 10 : Non dabis sanctum tuum videre corruptionem*, ita probabile est a corruptione putredinis alienum esse corpus Mariæ.

Unde S. Augustinus in serm. *de Assumpt. Virgin.* : « Non solum, ait, carnem quam Christus assumpsit, sed etiam carnem de qua assumpsit, credimus esse assumptam in cœlum. » Unde et in oratione edita legitur : « Non tamen mortis nexibus deprimi potuit » etc. Et nisi resurrexit, quare de ipsa dicitur : « Assumpta est Maria in cœlum ? »

Laquearia nostra cypressina. — Laquearia quæ adhærent lignis, significant corporum infirmitates, quæ adhæserunt corporibus Christi et Virginis, quæ eleganter *cypressinæ* dicuntur, quia cypressus solet adhiberi corporibus quæ comburuntur, et mira ab eis fragrantia redditur. Sic infirmitates, quæ ad mortem pertinent, et in Virgine et Christo per patientias quas in infirmitatibus habuerunt, mirabilius redolent. Hæc Alanus. Vide quæ de cedro et cypresso dixi, *Eccli.*, xxiv, 17, ad illa : *Quasi cedrus exaltata sum in Libano, et quasi cypressus in monte Sion.*

13° EST GENITRIX, FILIA, SPONSA DEI.

Virgo concipiet et Pariet. (Isa. vii, 14.) — Hebraice *haalma* illa virgo angelis, etiam seraphinis, suscipienda : « quæ simul est genitrix, filia, sponsa Dei : » Quæ Deum homini, cœlum terræ, maternitatem virginitati, peccatores sanctitati conjunxit et copulavit : ac proinde non dulia, sed hyperdulia ab hominibus et angelis colenda.

Nam in hoc virginei conceptus et incarnationis Verbi opere tria præ cœteris sunt stupenda, quæ ita describit S. Bernardus, serm. 3 *in Vigilia Nativit.* « Tria, inquit, opera, tres mixturas fecit omnipotens illa majestas in assumptione nostræ carnis ita mirabiliter singularia et singulariter mirabilia, ut talia nec facta sint, nec facienda sint amplius super terram. Conjuncti quippe sunt ad invicem Deus et homo, mater et virgo, fides et cor humanum. Verbum enim, anima et caro in unam convenere personam et hæc tria unum et hæc unum tria sunt non in conjunctione substantiæ sed in unitate personæ. Hæc est *prima* et superexcellens mixtura. *Secunda* est virgo et mater, utique et admirabilis et singularis. A sæculo non est auditum, quod virgo esset quæ peperit et mater esset quæ virgo permansit. *Tertia* est fides et cor humanum, et hæc quidem inferior, sed non minus forsitan fortis : Mirum enim quomodo cor humanum his duobus fidem accommodaverit : quomodo potuit credere, penitus quod Deus homo esset, quod Virgo manserit quæ peperisset. »

XI
495
2

14° EST CONSANGUINEA SS. TRINITATIS.

V
229
1

Ab aeterno ordinata sum, et ab antiquis antequam terra fieret. (Prov. VIII. 23.) — Ipsa quoque ordinata fuit consanguinea S. Trinitatis, peperit enim Christum, qui non tantum qua Deus, sed et qua homo, est filius Dei patris naturalis tam Deiparae quam Dei patris. Quare Deo patri consanguinea est Deipara, quia eundem genuit filium, quem et Deus pater, eumque naturalem, non adoptivum. Rursum ipsa est sponsa Spiritus sancti, quia ejus ope et opera, sine viro, virgo manens, concepit et peperit Christum. Unde poeta :

Salve, Virgo, Dei filia, sponsa, parens.

Fuit enim ipsa filia Dei patris, sponsa Spiritus sancti, parens Dei filii.

15° MATRIS ADMIRABILIS TITULIS BEATÆ VIRGINI
GRATISSIMUS.III
194
2

Cur quæris nomen meum, quod est mirabile? (Judic. XIII, 18.) — B. Virgo, Christi genitrix, vocatur et invocatur a fidelibus « mater admirabilis » hicque titulus ipsi est gratissimus ut ipsamet cuidam viro sancto revelavit : quia ipsa fuit mater et virgo, mater Dei et hominis, mater creatoris, adeoque mater sui patris, quia genuit eum a quo genita est, etc. Quæ omnia sunt stupenda et admirabilia.

16° COMPARATUR SOLIO GLORIÆ DEI, ITEM
SAPHIROXII
143
2

Solium gloriæ altitudinis a principio, locus sanctificationis nostræ. (Jerem. XVII, 12.) — R. Moses et ex

eo Galatinus, lib. VII *de Aaron fidei.*, cap. XVIII, contendunt hoc solium ad litteram esse B. Virginem, non templum : « Ipsa enim, ut ait R. Haccados, futura erat sedes, quam Deus construxit, ut in ea sederet rex Messias » *qui est expectatio Israel*, « ad ostendendam majestatis suæ gloriam cunctis mortalibus. »

Ibidem Galatinus docet Dei triplicem esse sedem ; prima est B. Virgo ; secunda est Christi humanitas ; tertia est ipsa ejus divinitas. Dicit autem Jeremias : *a principio*, ut ostendat B. Virginem absque peccato initiali conceptam fuisse, ex tunc enim destinabatur et parabatur ipsa in sedem et solium Messia. Hinc et ipsa significata fuit per solium Dei, quod vidit Ezechiel cap. I, 22. Ita ipse ad litteram, ego symbolice et allegorice.

Et super firmamentum quod erat imminens capiti eorum quasi aspectus lapidis saphiri, similitudo throni. (Ezech. 1, 26.) — Veteres rabbini, et ex his Galatinus VII, cap. 19, symbolice per solium hoc Dei accipiunt B. Virginem, in qua sedit et conceptus est Messias Deus : hinc est et sapphiro ; quia sicut sapphirus, licet ex elemento terrestri, opaco et obscuro originem habeat, a suo tamen principio diaphanus est et clarus : ita immaculata mater Messia, etsi a parentibus peccato obnoxiiis prodierit, a sui tamen initio clarissima, et absque originalis peccati macula fuit.

Et ecce sedes posita erat in cælo. (Apoc. IV, 2.) — Mystice sedes hæc est Ecclesia, ait Rupertus, Ambrosius et Alcazon, *puta sancti*, ut ait Aretas ; vel an-

XXI
93
1